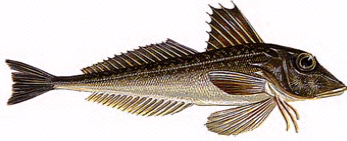

De Knorhaan 80

**Nieuwsbrief Strandwerkgroep
KNNV regio Alkmaar-Den Helder**

Inhoud

- Inleiding
- Excursies
- Verslagen
- Strandvondsten
- Eikapsels winter 22/23
- Gejutte berichten

Coördinator : Wilbert Kerkhof tel. 0616642993 e-mail: kerkhof01@hetnet.nl

Foto's: Linda Haulo, Ada Klai, Jacos Jes, Bart Korstanje, Wilbert Kerkhof.

Gewone zeesterren bij Wijk aan Zee

Inleiding

Het is eind maart en er kan een overzicht gemaakt worden van wat er op de stranden terecht is gekomen in een winter zonder stormen, maar met veel zandsuppleties.

De excursies waren dicht in de buurt van Alkmaar maar leverden soms leuke vondsten op. Bij de doorgegeven strandvondsten zaten enkele leuke vissen en veel verschillende stekelhuidigen. Door enkele strandbezoekers werd weer goed gezocht naar eikapsels van haaien en roggen, waardoor er weer een overzicht voor het Noord-Hollandse strand gemaakt kan worden.

Zee-appels bij Zandvoort

Excursies

In de komende maanden hopen we twee aanspoelselijke regionale stranden te bezoeken en gaan we twee keer naar Zuid Nederland om daar de kust te verkennen. In april staat een dagtocht naar de 2^e Maasvlakte gepland waar we drie verschillende stranden bezoeken. In mei is er een excursie naar het strand tussen Petten en Sint Maartenszee waar deze winter de contouren van een nieuw Groen Strand zijn uitgezet. Voor juni staat een zomeravondje op het strand bij IJmuiden in de agenda. In juli is het de bedoeling om tijdens een dagexcursie in Zeeland een aantal vindplaatsen van horentjesgruis en fossielenstrandjes te bezoeken. De precieze locaties worden later nog bepaald.

- 23-4-2023 2^e Maasvlakte, 10.00 - 15.00, vertrek 9.00 Station Alkmaar Noord, zuidzijde, aanmelden verplicht.
- 21-5-2023, Petten, 11.00-13.00, verzamelen bij restaurant Zee en Zo in Petten.
- 29-6-2023 IJmuiden, 19.00 uur avondexcursie, verzamelen strandopgang bij de parkeerplaats of 18.30 bij station Alkmaar Noord.
- 8-7-2023 Zeeland, dagexcursie op zaterdag, vertrek 8.30 Station Alkmaar Noord, zuidzijde, aanmelden verplicht.

Excursieverslagen

De locatie van de excursie op 8 januari werd kort voor het bezoek verplaatst van Egmond aan Zee naar Bergen. Omdat op dezelfde dag de halve marathon van Egmond gepland stond leek het de coördinator verstandiger het strand daar te mijden. Bij Bergen was het vrij rustig op het strand, maar waren helaas ook niet veel schelpen te vinden. Het meest opmerkelijk waren de tropische schelpjes die achtergelaten waren op het zandplateau waar het noordelijkste strandpaviljoen heeft gestaan. Al deze schelpen hadden een geboord gaatje zodat, ze samen voorheen kennelijk een ketting gevormd hebben.

Horecaschelpen op strand van Bergen

SWG streeplijst

Datum: 8 -1-2023

locatie: Bergen aan Zee

aantal personen: 7

weer: 7 °C

Groenwieren

Zeesla

Bruinwieren

Knotswier

Neteldieren

bloemdieren

schijfwallen

hydroidpoliepen

Lange zeedraad

(apenhaar)

Ribkwallen

Zeedruif 2

Ringwormen

borstelwormen

Geleedpotigen

kreeftachtigen

Gewone Strandkrab

Weekdieren

keverslakken

buikepotigen

Gewone tepelhoren

Glanzende tepelhoren

Wulk 2 + eikapsels

tweekleppigen

Gewone mossel

Gewone oester

Gewone kokkel

Brakwaterkokkel, enkele

Noorse hartschelp, 4

Halfgeknotte strandschelp

Ovale strandschelp

Stevige strandschelp, 2

Grote strandschelp,

enkele

Gewone otterschelp

Amerikaanse

zwaardschede

Nonnetje, enkele

Zaagje

Gewone Venusschelp

Gewone tapijtschelp, 3

Grijze tapijtschelp, 2

Amerikaanse boormossel

Ruwe boormossel

Tropische arkschelpen en

vleugelhorens, allemaal

doorboord.

(toeristenketting)

koppotigen

Gewone zeekat

Mosdiertjes

Harige vliescelpoliep

Stekelhuidigen

Vissen

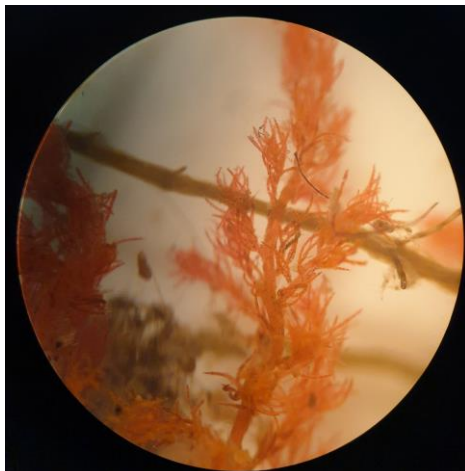
Hondshaai 1

Stekelrog 1

19 Februari

Op 19 februari bezochten we alsnog het strand van Egmond waar de sporen van de halve marathon inmiddels door de vloed uitgewist waren. Aan de laagwaterlijn vonden we verschillende groene bolletjes met eitjes van de gestippelde dieseltreinworm.

Er was na lange tijd ook weer wat schelpenrijk gruis te vinden waar Jannie en Ria weer extra soorten uit wisten te vissen. Na de noordenwind van 19 januari lagen er ook weer wat eikapsels van roggen tegen de zeereep gewaaid.

Veelvertakt pluimwier

Tweetandschelpje, ovale zeeklitschelp, gevlochten fuikhoren, gekielde cirkelslak, wadslakje, stomp traliehorentje en slank gordelhorentje. (onder op mm-papier)

SWG streeplijst

Datum: 19-2-2023

locatie: Egmond aan Zee

aantal personen: 5

weer: 8 °C

Groenwieren

Bruinwieren

Japans bessenwier

Riemwier

Knotswier

Blaaswier

Kleine Zee-eik

Hauwwier

Roodwieren

Veelvertakt pluimwier ?

Neteldieren

bloemdieren

Slibanemoon 3

schijfkwallen

hydroidpoliepen

Zeerasp

Lange zeedraad

Ribkwallen

Ringwormen

borstelwormen

Schelpkokerworm

Goudkammetje

Gestippelde

dieseltreinworm

(eipakketten) 3x

Geleedpotigen

kreeftachtigen

Gewone Strandkrab

Gewone zwemkrab, 1
schild

Grijze zwemkrab

Breedpootkrab

Helmkrab, 1x mannetje

Kleine heremietkreeft

Gewone garnaal

Weekdieren

keverslakken

buikpotigen

Wadslakje, 20

Opgezwollen

brakwaterhorentje

Gekielde cirkelslak, 2

Gewone tepelhoren

Glanzende tepelhoren, 1

gruis

Muiltje, levend alg.

Wulk, 1x +eikapsels

Gevlochten fuikhoren, 2

gruis

Stomp traliehorentje, 10

Slank gordelhorentje, 1

tweekleppigen

Gewone mossel

Gewone oester

Japanse oester

Ovaal zeeklitschelpje, 1x

Tweetandschelpje, 3

doublet

Gewone kokkel

Brakwaterkokkel

Noorse hartschelp, 1x

Halfgeknotte strandschelp

Ovale strandschelp,

enkele

Grote strandschelp,

enkele

Gewone otterschelp

Amerikaanse

zwaardschede

Rechtsgestreepte

platschelp

Nonnetje, enkele

Zaagje

Platte slijkgaper

Witte dunschaal

Tere dunschaal

Gewone Venusschelp

Gewone tapijtschelp

Amerikaanse boormossel

Witte boormossel

Ruwe boormossel

Gewone papierschelp, 1

koppotigen

Gewone zeekat

Mosdiertjes

Stekelhuidigen

Zeeklit

Zeeboontje

Gewone zeester

Vissen

Hondshaai, 3

Stekelrog, 8

Gevlekte rog, 1

12 Maart

Aan de excursie bij het Hondsbossche strand werd door 10 personen deelgenomen. Door de mix van eerder opgebracht strand, nieuwe zandsuppleties en vers aangespoeld materiaal, was er een rijke vondst aan schelpen te noteren. Naast de van deze plek bekende fossiele grijze tapijtschelpen vonden we ook niet alledaagse zaken als stukjes messchede en sabelschede, een ruwe schaalhoren, asgrouwe tolhoren, wijde en bonte mantel. Van de verse schelpen waren de grote aantallen halfgeknotte strandschelpen, grote zwaardschede en slanke kleine zwaardschede opmerkelijk. Uit het meegenomen soortenrijke gruis kwamen onder meer nog melkwitte arkschelp, scheve hartschelp, kleine astarte, muizenkeuteltjes en kleine platschelp. Het totaal aan weekdierresten kwam zo op 54 soorten. Op weg naar het parkeerterrein werd nog een groot eikapsel van de blonde rog aan de toch al succesvolle middagverzameling toegevoegd.

SWG streeplijst

Datum: 12-3-2023

locatie: Hondsbossche
strand

aantal personen: 10

weer: 10°C

Groenwieren

Bruinwieren

Japans bessenwier

Riemwier

Knotswier

Blaaswier

Hauwwier

bloemdieren

schijfwallen

hydroidpoliepen

Zeerasp

Lange zeedraad

Ribkwallen

Ringwormen

borstelwormen

Schelpkokerworm

Goudkammetje

Geleedpotigen

kreeftachtigen

Gewone Strandkrab, enkele

Gewone zwemkrab, schilden

Grijze zwemkrab, enkele

schilden

Fluwelen zwemkrab, 1 poot

Chinese wolhandkrab, 1

schild

Weekdieren

keverslakken

buikpotigen

Asgrouwe tolhoren, 1

Ruwe schaalhoren, 1

Gewone alikruik, enkele

Ruwe alikruik-complex, 1

Wadslakje, veel

Melkweit traliedrijfhorentje, 2

Dwergdrijfhorentje, 3

Muizenkeuteltje, 21 + fragm

Gewone wenteltrap

Gekielde cirkelslak, 8

Gewone tepelhoren, algem.

Glanzende tepelhoren, alg

Muiltje, alg.

Wulk, enkele +eikapsels

Gevlochten fuikhoren, aanw.

Grofgeribte fuikhoren, 2 + 4

frag

Kleine fuikhoren, 1

tweekleppigen

Melkwhite arkschelp, 1

Gewone mossel

Wijde mantel, 1 + 3 in gruis

Bonte mantel, 1

Gewone oester

Ovaal zeeklitschelpje, 28

Tweetandschelpje, 30 + 4

doublet

Kleine astarte, 5 + 1 doublet

Gewone kokkel, alg.

Brakwaterkokkel, enkele

Geknobbelde hartschelp, 1

Scheve hartschelp, 6x gruis

Noorse hartschelp, alg.

Halfgeknotte strandschelp,

zeer algemeen, veel

doubletten

Ovale strandschelp, alg.

Stevige strandschelp, alg.

Grote strandschelp, enkele

Gewone otterschelp, aanw.

Amerikaanse zwaardschede

Kleine slanke zwaardschede,

4

Grote zwaardschede, 4

Messchede, 2 topfragmenten

Sabelschede, 3x gruis

Tere platschelp, enkele

Kleine platschelp, 28

Rechtsgestreepte platschelp,

v.a.

Nonnetje, aanw.

Zaagje, algemeen

Platte slijkgaper, 2

Gewone Venusschelp, alg

Gewone tapijtschelp, enkele

Grijze tapijtschelp,

algemeen

Amerikaanse boormossel

Witte boormossel

Ruwe boormossel, enkele

Gewone papierschelp, 3x

gruis

koppotigen

Gewone zeekat

Mosdiertjes

Stekelhuidigen

Zeeklit

Zeeboontje

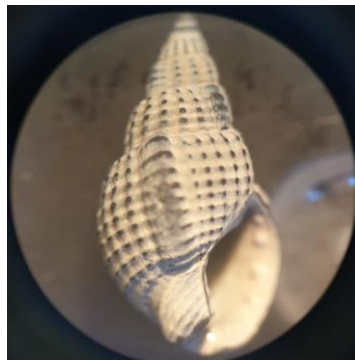
Vissen

Hondshaai, 1 eikapsel

Blonde rog, 1 eikapsel

Ruwe schaalhoren

Kleine fuikhoren

Bonte mantel

Strandvondsten

Op 11 januari vonden Jacos en Rina Jes een levende maanvis op het strand bij Wijk aan Zee. Het dier werd met vereende krachten weer naar wat dieper water gesleept waarna het zwemmend in de Noordzee verdween. Goed om te horen dat zo'n stranding met wat hulp nog in een geslaagde redding kan worden omgezet.

Levende maanvis bij Wijk aan Zee

Op 19 januari vond ik mijn eerste blonde rog eikapsel van deze winter bij Julianadorp. Na de eerste nacht met stevige noordwestenwind volgden er snel meer. 21 -1 Waren het er 5 tussen Bergen en de Kerf, twee dagen later op 23 januari 9 tussen de Kerf en Petten. Op 26 -1 nogmaals 2 tussen Sint Maartenszee en Callantssoog. Daar werd ook een bos eikapsels van de hondshaai opgeraapt met 175 exemplaren.

Inmiddels waren ook Jacos en Rina Jes weer op zoek langs de Noord-Hollandse stranden. Zij verzamelden in de laatste week van januari 19 maal blonde rog en veel stekelrog eikapsels. Op 4 februari vonden ze bij Schoorl en op 17 maart bij Bloemendaal het veel zeldzamere eikapsel van de kleinoogrog. Zelf vond ik er ook zo een op 7 februari bij Castricum. Meer over de eikapsels verderop in deze nieuwsbrief bij het jaarlijkse overzicht.

Sint Maartenszee 26 januari, weer 175 nieuwe hondshaaien in de Noordzee ?

21 januari Nabij de Kerf liep er die dag een mestkever op het strand. Een kever in de winter is een beetje apart dus werd het dier verzameld. Bij latere determinatie bleek het te gaan om *Geotrupes mutator*, de veranderlijke mestkever, ook wel paardenmestkever genoemd. Een niet zo algemene soort die op het strand waarschijnlijk niet met zeepaardjes, maar met keutels van koniks uit de duinen of afval van de ruitery geassocieerd moet worden.

Op 24 januari leverde een bezoekje aan het strand bij Wijk aan Zee een leuke vondst op. Naast twee schilden van de ovaalronde krab raapte ik er een fraaie ronde schelp op waaraan de helft van de andere klep nog vastzat. De eerst gedachte was aan een vreemd gevormde korfmosseel, maar bij het zien van de binnenkant was duidelijk dat het om een verse juveniele Noordkromp ging. Van deze soort worden de kleppen voornamelijk gevonden op onze oostelijke Waddeneilanden Ameland en Schiermonnikoog. Daarnaast zijn fossiele kleppen soms te vinden in Zeeland en in suppletie materiaal met oude of noordelijke herkomst. Verse jonge kleppen langs de Hollandse vastelandskust zijn dus geen gebruikelijke verschijningen.

Doublet Noordkromp bij Wijk aan Zee

17 Februari maakte ik een strandwandeling van Wijk aan Zee naar Castricum tijdens deze tocht noteerde ik 25 keer een aangespoelde ovaalronde krab. Later volgden er overigens nog meer bijvoorbeeld bij de zandsuppletie bij Petten. Het is duidelijk dat deze fraaie bestjes inmiddels niet zo zeldzaam meer zijn voor onze stranden. Zelfs zonder dat het flink gestormd heeft spoelen ze aan.

Ovaalronde krab

28 Februari verzamelde ik tijdens het zoeken naar eikapsels bij Hargen twee doubletten van lange schelpen. Het eerste was van het klein tafelmesheft, het tweede van het groot tafelmesheft. Beide schelpen waren nog soepel scharnierbaar langs de slotband, het moeten dus verse exemplaren geweest zijn. In de maand maart volgden nog vijf

vondsten van het klein tafelmesheft bij Bergen, Hargen en Grote Keeten. Ook van de grote zwaardschede zijn weer regelmatig verse doubletten gevonden. Het gaat kennelijk beter met de 'scheermessen' langs onze kust.

1 Maart

De eerste dagen van maart kon vanaf de stranden het noorderlicht bewonderd worden. Bart Korstanje maakte bij Egmond een fraaie foto van dit niet alledaags verschijnsel.

Noorderlicht bij Egmond aan Zee

8 Maart

Op het strand bij Petten lag op woensdag 8 maart een dode noordse stormvogel. Het dier zag er gaaf en vers uit. Aanspoelingen van Jan van Genten, zeekoeten en alken zijn de laatste jaren sterk toegenomen is mijn ervaring, maar deze noordse stormvogel was een nogal trieste primeur na vele tochten op het strand. In tijden van om zich heen grijpende vogelgriep en windmolen-slachtoffers is de doodsoorzaak echter niet zomaar vast te stellen.

Noordse stormvogel

17 Maart Op het strand bij Bloemendaal vonden Jacos en Rina Jes hun tweede eikapsel van de kleinoogrog van dit jaar. In een winter zonder noemenswaardige stormen is dit een mooie vondst aan het einde van het haaien- en roggenzeizoen.

Zaterdag **18 maart** werden er tijdens de strand-opruim-dag ter promotie van de start van het Groene Strand bij Petten ook biologische aanspoelsels verzameld. Een kleine witte schaar van een krab was niet ter plaatse aan een soort toe te kennen. Na een zoektocht op internet en in enkele boeken lijkt het te gaan om de eerste poot, met schaar van het zandburchtenkreeftje, *Gilvossius tyrrhenus*. Dit is een kreeftje dat bij bodemonderzoek in de Noordzee regelmatig wordt aangetroffen. Ze graven gangenstelsels tot meer dan 80 cm. diepte waardoor er via het zeewater zuurstof in de zeebodem terecht komt. Hiervan profiteren weer andere organismen.

Eikapsel kleinoogrog

Poot met schaar van het zandburchtenkreeftje

Haaien en Roggen 2022-2023

Ook in de voorbije winter is er weer intensief gezocht naar de eikapsels van haaien en roggen. Er waren daarbij veel tochten met maar beperkt succes, omdat er vanwege de vrijwel stormvrije winter minder eikapsels aanspoelden. Twee korte perioden waarin wel flinke aantallen verzameld konden worden liepen van 18 januari tot begin februari en vanaf 24 februari tot in de eerste week van maart. Voor het overzicht werd weer vooral gebruik gemaakt van de gegevens op waarneming.nl. Hierbij waren Jacos en Rina Jes en Wilbert Kerkhof veruit de rijkste bronnen. 7 December vond Peter Huwae (SWG) het zeldzame eikapsel van de grootoogrog op Texel. Ook via mail of mondeling doorgegeven vondsten zijn echter in het overzicht opgenomen.

Eikapsels Noord-Holland 2022-2023, stekel-, blonde-, kleinoog-, blonde-, golf-, gevlekte-rog

2022-2023	Nov/dec 2022	Januari	Februari	15 Maart	Totaal 2023	Totaal 2022	Totaal 2021
Stekelrog	115	955	622	221	1913	1942	5837
Gevlekte rog	19	57	79	39	193	383	366
Blonde rog	2	48	32	12	94	81	58
Golfrog	0	4	2	0	6	33	104
Kleinoogrog	0	0	2	1	3	2	4
Grootoogrog	1	0	0	0	1	2	1
Sterrog	0	1	0	1	2	1	2(+34)
Hondshaai	56	1267	247	206	1776	502	1922
Kathaaï	0	0	0	0	0	2	1

Bij de roggen was de stekelrog zoals gebruikelijk weer de meest gevonden soort met een vergelijkbaar aantal als vorig jaar. Het aantal eikapsels van gevlekte rog bleef duidelijk achter bij dat van de vorige jaren. Het uitblijven van stormen zal van deze wat noordelijker voorkomende soort minder eikapsels op onze stranden gebracht hebben.

Opvallend is dat van de blonde rog juist meer eikapsels gevonden werden ondanks het uitblijven van stormen. De aantallen lopen per jaar op wat er op lijkt te duiden dat deze soort zich dichterbij de Nederlandse kust voortplant. Van de golfrog werden zeer weinig gevonden. De 1776 eikapsels van de hondshaai geven aan dat er echt wel goed gezocht is. Gevonden bossen van meer dan 50 exemplaren met als toppe die van 175 laten de teller natuurlijk wel snel oplopen. Bij deze iedereen weer bedankt voor het zoeken en doorgeven van de vondsten.

Gejutte berichten

Op Nature Today stonden in de vorige maanden weer veel berichten over het zeeleven en wat we daarvan op het strand kunnen vinden. Ook een positief artikel over de rijkdom aan planten in het Noordhollands Duinreservaat is zeer lezenswaardig.

Strand als zandbak én unieke natuur

Het strand is niet alleen een zandbak voor mensen om in te spelen. Het is ook een belangrijk stuk vergeten natuur met unieke levensgemeenschappen. Ontdek met de hulpmiddelen van Het Groene Strand wat er leeft en aanspoelt en geef..

[Lees verder](#) 8 januari 2023

Meer bescherming voor belangrijke vogelgebieden op de Noordzee

Na de aanwijzing van de Bruine Bank als Natura 2000-gebied afgelopen jaar heeft onderzoek uitgewezen dat maar liefst vier nieuwe gebieden eveneens in aanmerking komen voor aanwijzing als Vogelrichtlijngebied: Hollandse Kust,..

[Lees verder](#) 10 januari 2023

Nieuw roodwier maakt Grevelingenmeer wollig

Afgelopen zomer zagen waarnemers in het Grevelingenmeer rode bollen die delen van de bodem bedekten. De bollen zien er zacht uit en doen denken aan pompons op een wollen muts. Ze worden gevormd door een nieuw roodwier uit de..

[Lees verder](#) 5 februari 2023

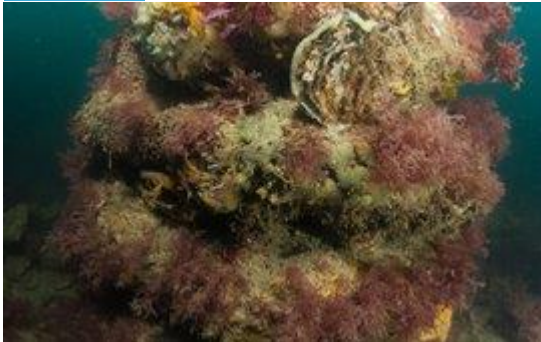

Natuurjournaal 5 februari 2023

Harig mosdierkje spoelt aan en er is meer strandleven dan je denkt...

[Lees verder](#) 5 februari 2023

Doorbraak in kweek zeldzame platte oester

Voor het eerst is het mogelijk om betrouwbaar en op grotere schaal de zeer zeldzame Europese platte oester te kweken. Deze primeur is goed nieuws voor de aanleg van de ecologisch waardevolle oesterriffen...

[Lees verder](#) 12 februari 2023

Doe mee aan de nationale Schelpenteldag op 25 maart

Strandbezoekers, natuurliefhebbers en wetenschappers werken op 25 maart samen om de schelpenstand op de Nederlandse Noordzeekust in kaart te brengen. Kom naar een van de locaties op het strand en tel mee! ..

[Lees verder](#) 1 maart 2023

Natuurjournaal 28 februari 2023

Slangster op het strand en sneeuwgorst gaat ervandoor...

[Lees verder](#) 28 februari 2023

Noorderlicht en schelpen

Het noorderlicht is bij ons een zeldzaam fenomeen. Veel mensen trokken afgelopen zondag en maandag naar de kust om 's avonds zelf te kijken. Maar ook overdag is het strand interessant; lekker loeren naar wat de golven aanvoeren!..

[Lees verder](#) 5 maart 2023

Bijzondere soortenrijkdom in het Noordhollands Duinreservaat

Onderzoekers ontdekten in 2022 een onverwachte rijkdom aan kwalificerende- en Rode-Lijstsoorten in het Noord-Hollands Duinreservaat tussen Bergen en Egmond. Kwalificerende soorten zijn indicatoren voor een hoge kwaliteit..

[Lees verder](#) 13 maart 2023

Een obscuur oorschelpje

Wie denkt dat we alles weten over onze zeeweekdieren, heeft het mis. En ook niet alles komt in het nieuws. Zoals de vondst van een raadselachtig zeeslakje dat in maart 2017 levend werd verzameld bij de Brouwersdam. Een exoot die..

[Lees verder](#) 19 maart 2023